Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

PLASTIC SOUP LESPAKKET

ALGEMENE HANDLEIDING

In deze algemene handleiding wordt een toelichting gegeven op het gehele lespakket en de bijbehorende onderdelen.

Een gedeelte van het lespakket is digitaal te downloaden. Bij die onderdelen van het lespakket staan de links hiernaartoe genoemd.

Inhoud

- Korte toelichting gehele lespakket
- Algemeen doel lespakket
- Kerndoelen lespakket
- Les 1: Aan de slag met plasticsoep!
- Les 2: Trash Hunt
- Les 2: Minder plastic
- Actiekaart 1: Trash Hunt
- Actiekaart 2: Minder plastic
- Opdrachtkaart 3: Lunchpakketje
- Opdrachtkaart 4: Katoenen zak met plastic artikelen
- Opdrachtkaart 5: Knutselen met plasticafval
- Opdrachtkaart 6: Oceaanplastic uit Hawaii
- Opdrachtkaart 7: Spreekbeurt over plasticsoep
- Opdrachtkaart 8: Iets extra's doen
- Poster: De grote zeestromen
- Poster: Aan de slag met plasticsoep
- Colofon

Mededeling augustus 2021

De 3000 gesponsorde lespakketten zijn inmiddels allemaal uitgedeeld. Het originele lespakket is niet meer beschikbaar, maar we hebben een alternatief pakket aanvullend lesmateriaal samengesteld! Deze is bijna gelijk aan het originele pakket. Alleen opdrachtkaart 6: Oceaanplastic uit Hawaii en het leesboek: Plasticsoep is troep! ontbreken. Je kan het pakket gratis bestellen via https://bit.ly/PSFwebshop. Je betaalt alleen de verzendkosten.

Wereld van oz

PLASTIC SOUP FOUNDATION

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Korte toelichting gehele lespakket

Het Plastic Soup Lespakket bestaat uit 3 lessen die gegeven worden in LessonUp met daarbij voor elke les en groep een bijbehorende handleiding.
Deze zijn te vinden in LessonUp: https://bit.ly/LessonUpPSFPO.

In **les 1 Aan de slag met plasticsoep!** gaat het over plastic, de plasticsoep en de gevolgen. De kinderen zien wat ze zelf aan plastic gebruiken en wat ze kunnen doen om het plasticsoepprobleem te verminderen.

Aan het eind van deze les kiest de klas één (of twee) van de vervolglessen: **'Les 2: Trash Hunt'** of **'Les 2: Minder plastic'**. In deze vervolglessen ga je met de klas een actie uitvoeren en de uitkomst van de gekozen actie bespreken. **Door het goed uitvoeren van de Trash Hunt help je niet alleen het milieu rond de school, je helpt ook Plastic Soup Foundation. Met de gegevens die we uit de Trash Hunts halen, kunnen we de industrie en politiek wijzen op hun verantwoordelijkheden.**

Optioneel: ter voorbereiding op de les kun je kijken naar de documentaire **'A Plastic Ocean'**. Een verkorte versie (22 min) van deze indrukwekkende documentaire staat in LessonUp: https://bit.ly/LessonUpPSFPO.

Belgische scholen:
Voor leerjaar 2 kijk in LessonUp bij groep 4.
Voor leerjaar 3 en 4 kijk in LessonUp bij groep 5 en 6.
Voor leerjaar 5 en 6 kijk in LessonUp bij groep 7 en 8.

In de bijbehorende kartonnen doos zit ondersteunend materiaal.

Inhoud doos:
- Instructiekaart*
- Actiekaarten 1 en 2 horen bij de lessen.
- Opdrachtkaarten 3 t/m 8 kunnen als extra opdrachten worden uitgevoerd.*
- Twee posters om in de school en in de klas op te hangen.*
- Kidsweek special over plasticsoep.
- Leesboek: Plasticsoep is troep!*
- Oceaanplastic uit Hawaii.*
- Katoenen zak met plastic artikelen.
- Trash Hunters zak.

(*) De instructiekaart, opdrachtkaart 6, oceaanplastic uit Hawaii en het leesboek: Plasticsoep is troep! ontbreken in het pakket aanvullend lesmateriaal van 2021. Dit pakket bevat een extra poster en digitale instructies.

Het lesmateriaal uit de doos is tevens te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar. Mocht er iets kwijtraken, dan kan dit makkelijk opnieuw geprint worden.

Les 1 start met de tekenfilm: **'De wereld van OZ, iets verkeerds gegeten'** (in LessonUp). Daarnaast kan je kijken naar de filmpjes **'Oceaanplastic verzamelen op Hawaii'** en **'Het regent plastic'** van Jennifer Faber, RTL weervrouw.
Bekijk deze video's en meer via onze speciale playlist voor basisscholen op Youtube: https://bit.ly/32OUbwq.

Algemeen doel lespakket

Dit lespakket is onderdeel van 'De wereld van OZ' van Plastic Soup Foundation. Kinderen worden meegenomen in een magisch realistische wereld onder zee waarin de gevolgen van de plasticsoep op een speelse manier duidelijk worden. Het uiteindelijke doel is om actie te ondernemen en het gebruik van wegwerpplastic sterk te verminderen.

Als wij deze jongere generatie weten te bereiken kunnen zij het verschil gaan maken. We roepen de kinderen op om de grote Wish de walvis te helpen, die het icoon van Plastic Soup Foundation Junior is.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Kerndoelen lespakket

Met dit lespakket werk je aan de volgende kerndoelen:

Kerndoel 34
De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Kerndoel 35
De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument. Kinderen leren over de gevolgen van consumptie voor de naaste omgeving. En leren mogelijkheden om in het eigen consumptiepatroon rekening te houden met het milieu.

Kerndoel 39
De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu. (Tussendoel: ingrepen van de mens: afval)

Les 1: Aan de slag met plasticsoep!

In les 1 gaat het over plastic, de plasticsoep en de gevolgen. De kinderen zien wat ze zelf aan plastic gebruiken en wat ze kunnen doen om het plasticsoep probleem een halt toe te roepen. Hiervoor worden 4 strategieën besproken.

Aan het eind van deze les kiest de klas één (of twee) van de vervolglessen: '**Les 2: Trash Hunt**' of '**Les 2: Minder plastic**'.

Les 1 staat in LessonUp: https://bit.ly/LessonUpPSFPO.

In LessonUp: kies welke groep je lesgeeft en klik op de betreffende les. Na het openen van de les zie je de slides van de presentatie en de bijlages (gele knoppen onder "instructies"). Print eventueel de Handleiding les 1 en het werkblad Jouw plastic.

Les 2: Trash Hunt

Les 2 bestaat uit twee klassikale momenten en de activiteit zelf. Na een klassikale terugblik op les 1 en uitleg over de activiteit, gaan de leerlingen zelf in de buurt van de school op zoek naar zwerfplastic. Wat ze vinden noteren ze op een turflijstje.

Terug in de klas bespreek je met de leerlingen welk afval ze hebben gevonden en waar dit lag. De turflijstjes worden opgeteld tot een totaallijst en die stuurt de leerkracht naar Plastic Soup Foundation. Dit is belangrijk omdat hierdoor de kennis over plasticvervuiling groeit. Met deze informatie kan de Plastic Soup Foundation de industrie en politiek wijzen op hun verantwoordelijkheden.

Deze manier van kennis verzamelen noemen we **citizen science** of, in het Nederlands, **burgerwetenschap**.

Burgerwetenschappers zijn gewone mensen die helpen met het verzamelen van informatie die belangrijk is voor de wetenschap. Met de Trash Hunt worden jouw leerlingen burgerwetenschappers!

Voor de handleiding van Les 2 ga naar LessonUp: https://bit.ly/LessonUpPSFPO.

In LessonUp: kies welke groep je lesgeeft en klik op de betreffende les. Na het openen van de les zie je de slides van de presentatie en de bijlages (gele knoppen onder "instructies"). Print eventueel de Handleiding les 2, de totaallijst en de turflijst.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Actiekaart 1: Trash Hunt

Dit is de actiekaart behorende bij '**Les 2: Trash Hunt**'. Deze kaart is een instructiekaart waarop staat welke voorbereiding nodig is en hoe de actie is opgebouwd.

Op deze wijze is de actie ook uit te voeren zonder de gehele les te geven. De actiekaart zit in de doos en is ook te downloaden onder 'downloads' op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Les 2: Minder plastic

De vervolgles '**Minder plastic**' bestaat ook uit 2 klassikale momenten en de activiteit zelf. Na een klassikale terugblik op les 1 en uitleg over de activiteit, gaan de leerlingen zelf thuis een aantal dagen hun plasticgebruik verminderen.

Na deze dagen wordt in de klas besproken wat ze veranderd hebben en hoeveel plastic daarmee is bespaard. Voor de bovenbouw is er ook de mogelijkheid om het plasticverbruik in de school of bij een bedrijf onder de loep te nemen.

Voor de handleiding van deze les ga naar LessonUp: https://bit.ly/LessonUpPSFPO.

In LessonUp: kies welke groep je lesgeeft en klik op de betreffende les. Na het openen van de les zie je de slides van de presentatie en de bijlages (gele knoppen onder "instructies"). Print eventueel de Handleiding les 2 en het werkblad.

Actiekaart 2: Minder plastic

Dit is de actiekaart behorende bij '**Les 2: Minder plastic**'. Deze kaart is een instructiekaart waarop staat welke voorbereiding nodig is en hoe de actie is opgebouwd.

Op deze wijze is de actie ook uit te voeren zonder de gehele les te geven. De actiekaart zit in de doos en is ook te downloaden onder 'downloads' op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Opdrachtkaart 3: Lunchpakketje

De opdrachtkaart '**Lunchpakketje**' is een extra toevoeging aan het lespakket. Deze opdracht kan zowel klassikaal als zelfstandig, of met een klein groepje worden uitgevoerd. De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Voorbereiding: Hiervoor hebben de leerlingen hun pauzehapje en/of lunchpakket nodig.

Tijdens deze opdracht gaan de kinderen hun eigen lunchpakket en/of pauzehapje bestuderen. Zij bekijken hoeveel wegwerpplastic ze bij zich hebben en rekenen uit hoeveel dat per week, per maand en per jaar is.

Daarna gaan ze bedenken hoe zij hun plasticverbruik kunnen verminderen.

Voorbeelden alternatieven:
- Broodtrommel i.p.v. boterhamzakje;
- Herbruikbare fles i.p.v. plastic drinkpakje met rietje;
- Koeken los in broodtrommel zonder plastic verpakking;
- Fruit in een apart bakje i.p.v. een plastic zakje.

Differentiatie:
Groep 4: sla stap 3 van de opdracht over.
Groep 5/6: voer stap 3 uit in klassikaal verband.
Groep 7/8: kinderen kunnen deze opdracht zelfstandig uitvoeren.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Opdrachtkaart 4: Katoenen zak met plastic artikelen

De opdrachtkaart '**Katoenen zak met plastic artikelen**' is een extra toevoeging aan het lespakket. Deze opdracht kan zowel klassikaal als zelfstandig, of met een klein groepje worden uitgevoerd. De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Tijdens deze opdracht bekijken de kinderen de artikelen in de katoenen zak. Alles is van plastic. De kinderen proberen voor elk artikel een alternatief te bedenken dat niet van plastic is gemaakt en schrijven dit op een blaadje. Bespreek de antwoorden met de klas.

Soms is het lastig om goede alternatieven te vinden voor plastic artikelen, maar met een beetje fantasie zijn er prima alternatieven te vinden.

Voorbeelden zijn:

1.Ballon
(zelfgemaakte) bellenblaas, papieren of stoffen slingers, papieren confetti

2.Kauwgom*
Pepermuntje, snoepje, tandenstoker, plasticvrije kauwgom

3.Wattenstaafje**
Wattenstaafje van bamboe, hout of karton/papier

4.Rietje**
Rietje van karton, bamboe of metaal

5.Fruitnetje
Netje bio-katoen, los fruit

6.Theezakje ***
Losse thee met theezeef van RVS of thee-ei, papieren theezakje

7.Tandenborstel
Houten of bamboe tandenborstel (haartjes van plastic zonder BPA)

8.Schuursponsje
Natuurspons, luffa spons, houten afwaskwast, staalwol spons

9.Fleece
Bio-katoen, wol, hennep, bamboe, Lyocell

10. Kunstgras
Natuurgras

11. Vloerbedekking
Hout, natuursteen, wol, bamboe, katoenen tapijt, linoleum (of marmoleum)

12. Badeendje
Houten speelgoed, natuurrubber eend

*) Deze kauwgom is van Bubblicious. Zoals de meeste kauwgom is ook deze gemaakt van synthetisch rubber, een plastic product. Er is nu ook plasticvrije kauwgom op de markt, zoals BenBits en True Gum.

Zie ook '**Kauwgom is kauwplastic**' door Michiel Roscam Abbing, Plastic Soup Foundation. Link: https://bit.ly/2ALsbyv.

**) Sinds juli 2021 geldt er een EU-verbod op bepaalde plastic wegwerpproducten zoals plastic bordjes, bestek, rietjes en wattenstaafjes.

***) Dit theezakje is duidelijk van plastic, maar ook in papieren theezakjes is vaak kunststof verwerkt om de zakjes te verstevigen of om het zakje te sealen.

Zie ook deze filmpjes over theezakjes:
How a teabag is made: https://bit.ly/2Gh1hft.
Comtemplations: Plastic tea: https://bit.ly/2M9yJI8.

Differentiatie:
Groep 7/8: Kijk naar de poster De grote zeestromen en badeendjes. Stel je voor dat de gezonken container vol met papieren bootjes had gezeten. Hoe zou de poster er dan uitzien? Antwoord: Papier is biologisch afbreekbaar. De bootjes waren dan binnen een paar dagen vergaan.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Opdrachtkaart 5: Knutselen met plasticafval

De opdrachtkaart 'Knutselen met plasticafval' is een extra toevoeging aan het lespakket.

Tijdens deze opdracht gaan de kinderen knutselen met plastic. Ze hebben geleerd over recyclen: het maken van nieuwe producten uit eerder gebruikt materiaal. Met deze opdracht gaan ze zelf hergebruiken. Met plasticafval kan je ook mooie dingen maken! De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Voorbereiding:

Deze opdracht kun je na de Trash Hunt (zie Actie 1) doen. Als dit niet lukt, kunnen de kinderen ook plasticafval van huis verzamelen voor de opdracht. Kies voor verschillende vormen en kleuren. Leg knutselspullen klaar.

Voor ideeën: kijk ook in de Plasticsoepkrant (Kidsweek special) p.4 en p.13 of in het leesboek 'Plasticsoep is troep' op p. 41.

Opdrachtkaart 6: Oceaanplastic uit Hawaii

De opdrachtkaart 'Oceaanplastic uit Hawaii' is een extra toevoeging aan het lespakket. Deze opdracht kan zowel zelfstandig als klassikaal worden uitgevoerd. Tijdens deze opdracht gaan kinderen bestuderen en fantaseren wat er allemaal in de oceaan zit en hoe het zich verplaatst. De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder 'downloads' op: www.wereldvanoz.org/leraar

Let op: Het potje is dichtgelijmd. Controleer altijd of het potje nog goed dicht zit. Doe er eventueel nog een extra plakbandje omheen. Plastic in de oceaan trekt giftige stoffen aan en daardoor is deze plasticsoep giftig. Niet openmaken dus!

NB: Deze opdrachtkaart en het potje oceaanplastic zitten niet in het pakket aanvullend lesmateriaal 2021.
Alternatief voor groep 7/8: Bekijk het filmpje Oceaanplastic verzamelen op Hawaii en de poster. Bedenk waar het aangespoelde plastic vandaan kan komen.

Voorbereiding

Pak het potje met het oceaanplastic uit Hawaii erbij. Kijk op de poster 'De grote zeestromen' waar Hawaii ligt en hoe de zeestromen bewegen.

Kijk met de klas naar de onderstaande filmpjes. Deze staan op onze speciale playlist voor basisscholen op Youtube: https://bit.ly/32OUbwq.

- Plastic Soup From Oahu - Education Program, door Sustainable Coastlines Hawaii. Hier zie je hoe het plastic in Hawaii is gevonden (30 seconden).
- Extra: de 'commercial' Plasticsoep, de grootste soep ter wereld! (1 minuut).

Differentiatie

Groep 4/5: doe alleen stap 1.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Opdrachtkaart 7: Spreekbeurt over plasticsoep

De opdrachtkaart '**Spreekbeurt over plasticsoep**' is een extra toevoeging aan het lespakket. De kinderen vertellen aan derden wat zij hebben geleerd tijdens de les of aan de hand van verder onderzoek. De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Voorbereiding:

Maak groepjes van 2 of 4 en verdeel de verschillende onderwerpen. Maak afspraken over wie wat presenteert. Denk bijvoorbeeld aan presentaties voor een andere klas of verdieping in de eigen klas. Of een presentatie thuis aan familie en vrienden.

Een andere optie: presenteer het lespakket aan een volgende leerkracht, zodat het lespakket verder rouleert door de school.

Differentiatie

Groep 4: vertel thuis of aan opa/oma, oom/tante wat je geleerd hebt over plasticsoep en wat jij en zij eraan kunnen doen.
Groep 5/6: Welke klas heeft het Plastic Soup Lespakket nog niet behandeld? Vertel aan die leerkracht waarom het zo belangrijk is om de les over plasticsoep te geven.
Groep 7/8: Idem als voor groep 5/6 of verdieping over microplastics en microvezels, zie opdrachtkaart.

Opdrachtkaart 8: Iets extra's doen tegen de plasticsoep

De opdrachtkaart '**Iets extra's doen tegen de plasticsoep**' is een extra toevoeging aan het lespakket. De opdrachtkaart zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Plastic Soup Foundation is in 2011 opgericht en zet zich in tegen de plasticsoep. Ze wil ervoor zorgen dat er geen plastic meer in de oceaan terechtkomt. De aanpak is: het stoppen van bronnen van plasticsoep, aandacht vragen voor het plasticsoepprobleem via slimme campagnes en sociale media, onderwijs en het steunen van slimme oplossingen voor de plasticsoep.

Plastic Soup Foundation is een ANBI en CFB gecertificeerde stichting en is afhankelijk van donaties.

Als een klas actief iets wil doen voor Plastic Soup Foundation, dan staan er op de opdrachtkaart 3 opties:

- Trash Hunters, maak van Actie 1 een sponsorloop.
- Organiseer een tentoonstelling.
- Doneer statiegeld.

Op onze website vind je een sponsoring toolkit met meer acties en ideeën. Ga naar: bit.ly/PSFsponsor.

Is het gelukt? Geweldig! Stuur een e-mail naar educatie@plasticsoupfoundation.org en laat ons weten hoe en hoeveel jullie hebben ingezameld.

Maak het bedrag over naar Plastic Soup Foundation (NL13 TRIO 0198 0475 17) of via onze website op https://www.plasticsoupfoundation.org/word-donateur/. Vermeld de naam van de school erbij en 'Sponsoractie lespakket'. Dan zorgen wij voor een mooie vermelding op de website van de Wereld van OZ.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Poster: De grote zeestromen

Deze poster (A2) zit in de doos en toont de grote zeestromen (gyres) op de wereldkaart. De extra informatie op de kaart (Midway, Hawaii en de plekken waar de badeendjes zijn aangespoeld) sluit aan bij les 1 voor groep 7-8 en opdrachtkaart 6 'Oceaanplastic uit Hawaii'.

Toelichting badeendjes:
In 1992 sloegen ruim 28.000 plastic badeendjes midden op de oceaan overboord tijdens een storm.

Sommige badeendjes spoelden pas vijftien jaar later aan. Niet in de buurt van de ramp, maar aan de andere kant van de wereld. Door de eendjes begrijpen we de zeestromen nu veel beter.

Deze eendjes hebben laten zien dat drijvend plastic grote afstanden kan afleggen over de oceanen. Het gele badeendje is een symbool geworden van plasticsoep. De poster zit in de doos en is ook te downloaden onder "downloads" op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Poster: Aan de slag met plasticsoep

Deze poster (A2) zit in de doos en is bedoeld om op een centrale plek in de school of bij de ingang op te hangen. De poster brengt de actie onder de aandacht bij leraren, kinderen en ouders en geeft de klas de mogelijkheid om uit te dragen welke actie zij doen en wat het resultaat is.

Wij hopen dat de poster ertoe bijdraagt dat zo veel mogelijk klassen binnen de school aan de les en acties mee gaan doen.

De poster is ook te downloaden onder 'downloads' op: www.wereldvanoz.org/leraar.

Dit document is gedownload door () op November 18, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Colofon

Dit lespakket is onafhankelijk tot stand gekomen, mede dankzij de financiële steun van Aldi Nederland, met de medewerking van:

Projectmanagement
Plastic Soup Foundation

Artwork Wereld van OZ
Monique van den Hout

(Digitale) lessen
Familie van Fonk

Digitaal platform
LessonUp

Kidsweek
Young & Connected

Doos
CBA / Smurfit Kappa

Leesboek
Uitgeverij Zwijsen

Oceaanplastic
Sustainable Coastlines Hawaii

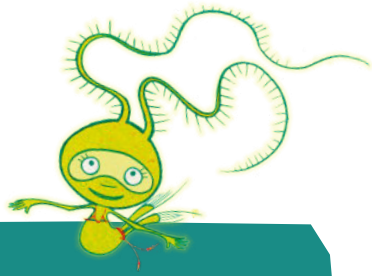
Glazen potje
Catalonië Glas

Kunstgras
Ben Cober

Vloerbedekking
Interface

Assemblage
Pantar

© Plastic Soup Foundation (2021)

Deze handleiding is onderdeel van het Plastic Soup Lespakket en de 'Wereld van OZ' van Plastic Soup Foundation. Plastic Soup Foundation wil ervoor zorgen dat er geen plastic meer in het water terechtkomt. Het uiteindelijke doel van dit lespakket is om actie te ondernemen en het gebruik van wegwerpplastic sterk te verminderen.

Als wij deze jongere generatie weten te bereiken kunnen zij het verschil gaan maken. We roepen de kinderen op om de grote Wish de walvis te helpen. Voor meer informatie zie: www.plasticsoupfoundation.org of www.wereldvanoz.org.

PLASTIC SOUP FOUNDATION